

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELLET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Negyszerűsített hirdetés	6 kr.
Bélyegző minden hirdetés után	30 kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Pécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 32)	
Hausenstein és Vogler (Seng Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9 sz.)	
Nyititéri cikkek	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések külföldök.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legezelszerűben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A bankügyi viták után.

II.

Pest, febr. 25.

(M. A.) Két fő pontra nézve egyértelembe valának egymással a Trefort és Ghyczy betérjesztette indítványok.

Mindkettőnek kiinduláspontja az — és e tekintetben bizonyára az egész hazát egyetért velök —, hogy Magyarországának egy önálló, független, forgalmát szilárd érczalapra fektető jegybankra elkerülhetetlen szüksége van; hogy hazánk hittele, s az evvel oly elválaszthatlanul összefüggő ipar és kereskedelem biztosan nem fejlődhetik tovább egy ily jegybank nélkül, mely az ország fővárosában székeljen, s ne legyen kitéve idegen érdekek, idegen politika személyes áramlatainak.

Mindkét indítvány megegyezik abban is, hogy egy önálló magyar jegybank csak akkor lesz biztosan felállítható, ha a valuta rendezve leendő, vagyis más szóval, ha a bank érczalapra lesz fektetve, s ezáltal megszűnik jegyei s az ércpénz közti diszió, elenyészik a bankjegyek kényszerforgalmának szükségessége. A magyar jegybank felállítását tehát feltétlenül meg kell előzni a valuta rendezése, illetőleg helyreállításának, s az egyetértés, mely e kérdésben mindenik pártuál uralkodik, máris kijelöli az utat és irányt a kormány s törvényhozás pénzügyi politikájának közel jövője számára.

Ugyde a valuta rendezése s a banknak azáltal feltételezett rögtöni felállítása lehetetlen. Eszközökről, módokról kell tehát gondoskodni, melyek addig is, míg a rendezés megtörténhetnék, biztossá k hazánkban a rendes pénzforgalmat, s hitel-szükségeink kielégítését. És itt kezdődnek az indítványok közötti eltérések.

Ghyczy indítványa határozottan nem gondoskodik az ideiglenes intézkedésekről, hanem egyszerűen oda kívánja utasíttatni a miniszteriumot, hogy „még a jelen országgyűlés alatt törvényjavaslatot terjesszen elő a valuta helyreállítására, és egy önálló, jegyeit ércpénzért mindig beváltó-jegybanknak Pesten felál-

lítása iránt.” A kitűnő beszéd azonban, melylyel Ghyczy ezen indítványt a ház elé terjeszté, három lehető módját jelölte ki az ideiglenes intézkedéseknek: az osztrák nemzeti bankkal való egyezkedést, vagy e bankhoz hasonlóan kényszerforgalommal bíró banknak, vagy végül egy nem ércz, hanem államjegy-alapra fektetett banknak felállítását.

Lehetővé tenni kormányának s törvényhozásnak azt, hogy e három lehetséges út közül olyat választhasson, a mely hazánk érdekeivel leginkább megegyezik: ez a lényeg Trefort indítványában. Ez is utasíttatni kívánja a kormányt a valuta helyreállításához megkívántató előintézkedésekre; azonban nem követel tőle emberi erőt, lehetőséget meghaladó dolgot, nem követeli a jegybank felállítására vonatkozó törvényjavaslatnak még ezen ülésszak alatt betérjesztését, a mi valóban lehetetlenség, ha tekintetbe vesszük, mennyi tanulmányozást kíván egy ily rendkívüli fontosságú kérdés megoldásának javaslatba hozatala, s mily rövid, alig másfél hóra terjedő az idő, mely még rendelkezésre áll a jelen törvényhozásnak; s ha nem tévesztjük el szemeink elől különösen azon körülményt, hogy a valuta helyreállításához a bécsi birodalmi tanácsban képviselt országok törvényhozása s kormányának hozzájárulása is szükséges, ezeket pedig nem kényszeríthetjük arra, hogy a helyreállítás módjait iránt ily rövid idő alatt megállapodáshoz jussanak. —

Trefort indítványa a lehetőségek körében mozog, midőn egyezkedésre (az osztrák nemzeti, vagy más bankkal) hatalmazza fel a kormányt oly irányban, hogy hazánk pénzforgalmi és hitelszükségletének fedezése egy Pesten székelő, a kormánytól függő bankjegyforgalmi központi közeg által biztosíttassék, magától értetődően, hogy a kormány egyezkedés eredménye fölött határozni a törvényhozásnak állandó jogában.

Ghyczy indítványa a definitivumról, a távol jövőről gondoskodik, csak-hogy oly intézkedés javaslatával, melynek a törvényhozás hátralevő rövid napjai alatt eszközölése nem lehetséges. Treforté viszont fenntartva e definitivumot, s ráutalva elérhetőségének alapfeltételére, fő feladatának azt tűzte ki, hogy hazánk pénzforgalmi, s hitelszükségeinek fedezése már a közel jövőben biztosítva legyen.

A képviselőház az utóbbi álláspont-ra helyezte magát, az utóbbi indítványt emelte nagy többséggel határozatává.

BELFÖLD.

Román lapszemle.

A „Gazeta Transilvâniei” az országgyűlési baloldal által kibocsátott programot, mely román nyelvre lefordítva, Brasóban elterjesztetett, a következő commentár kíséretében közli: Ez a program, — s most lássuk, melyek azon fő principiumai, melyeket erős fontolóra kell vennünk, s a melyek nem „épen” oly rugékonnyak, mint a kausuk.

Tehát a baloldal azon hiszében él, hogy a románságnak most csak is abban jár az esze, hogy a követválasztáskor, Tisza et comp. mellett minden erejét megfeszítse, őket többségre s a ministeriumba segítse, — s azután töröltessék el a birodalmi (közös) hadsereg, szüntessék meg a delegatiót, mely jelenben, úgy a hogy, egyedüli összetartója a birodalom egyik felének a másikkal, s hogy a pénzügy a lajthántulaktól függetleníttessék.

Minden, a mit ezen programban ígérnek, a mint észrevettük — oly rugalmas, oly feltételes, homályos, hogy méltó a meteorologu sok tanulmányozására. Az egész nem egyéb mint: ihis redibis . . .

Kiról teszi fel a magyar baloldal, hogy a választási urnákhoz megyen az ő Abracadabra elveit?

Az erdélyi valódi, tisztos s felvilágosult igazi románok bizonyára nem mennek, sem most sem soha.

A pesti baloldal zárjében azt mondja: „A tartományok szabadsága fenntartásával”, azután pedig „a haza egységének fenntartásával”.

Mit akar a baloldal ezen kétértelmű jósdai nyilatkozattal? Vajjon nem lett volna-e szebb és tisztább egy pontot így formulálni:

„Az ellenzék akarja Erdély függetlenségét és épen úgy, mint akarja a Horvát, Tót és Dalmát három-egy királyságát, azonban csakis a magyar korona egységének fenntartásával.”

Egy ily principiumot mindenki megért, s az eszmecserére alkalmat adhatna; így azonban nem méltó, hogy valaki az ellenzékkel szóba is álljon. Mindazonáltal, nehogy azt mondják, hogy hallgatva beleegyezzük, egyes pontok iránt még felvilágosítást kérünk.

Eltekintve egy pillanatra azon cardinalis ponttól, a mely nélkül, minden egyezkedés a a románság részéről lehetetlen, azt kérdjük az ellenzékűtől, a mely mindennap legalább tízszer hangoztatja a democrácia szót, hogy mint tesz nekik:

a nemzetiség és nyelvre vonatkozó törvény;

a községi elemi iskolákra vonatkozó törvény, s végül

a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvény s különösen a virilis szavazatok intézménye?

Vagy azt hiszik, hogy azon insultatióért, melyet az új választási törvénnyel a románok elkövetni akarnak, a románok köszönetet fognak szavazni, mint a 25 botig vert rabslágak? Miféle reformot hoznak be azon törvények? Foltot varnak foltra, s nyitra hagyják az ajtót a corruptiónak, a mely már is megmétélyezte az ország lakosságát

A hivatalos közlöny kimutatja statistikai adatokkal, hogy 1869-ben Erdélyben 74 ezer proletarius nemes választó volt, 46,000 földbirtokossal szemben. Ebből kiteszik, hogy a képviselők többségét a proletarius választotta, s hogy egyedül ez az oka, hogy a 75 képviselőt öt év lefolyta alatt az országgyűlésen semmit sem csinált, a mit nagy szégyenszemre közelebből beadott memorandumokban magok is elismertek.

Tehát a románság segítsen a közös hadsereget eltörölni? Tudják-e jó emberek, hogy mit tesz ez? Ez nem tesz mást, mint egy borzasztó véres forradalmat, egy irtóztató polgárháborút. És a románság menjen, hogy kaparja ki más számára a gesztenyét?

Nem szandizaljuk azon emberek határtalan aljasságát, kiket jól ismerünk, csakis magunkba fojtjuk azt, a midőn látjuk, hogy oly időtlen boldogtalanoknak tartanak bennünket, miszerint felteszik azt, hogy a szénát a szalmától megkülönböztetni nem tudjuk.

Mikor a Lajthántulakkal folyt az egyezkedés, megkérdezték-e bennünket?

Minket akkor kiszorítottak, egy bastard választási törvény segítségével, miután előbb 1865—6-ban egy comediát eljátszattak egy néhány szerencsétlen románnal, kik vakon, nagy pressió sulya alatt ugyan bementek azon aristokratikus kolozsvári országgyűlésbe, a melytől kezdődik a román-ágnak minden fatalitása. Tudjuk jól, hogy ezen borzasztó és marandó nyomokat hagyó hibát, némely „nagy román politicusok” a magasabb politikai bölcsesség egy actusának nevezik; mi azonban kérjük az Istent, hogy világosítsa fel a románságot, miszerint vegye észre, hogy mily eredményt hagyott hátra az 1865—6 év.

Ezen cikk mint látszik Baritiu tollából került, s ezzel azt hisszük, hogy a baloldal tisztába jöhet arra nézve, hogy az erdélyi románságra mennyire támaszkodhat? s viszont azon sajnós következtetés is közelfekszik, hogy az

oly káros passivitásnak még sem értünk végére . . .

Georgicai felolvasások.

III.

Elmélet és gyakorlat korunk állattenyésztésében.

(Olvasta 1872. február 17 én Gamauf Vilmos, tr.)
(Vége.)

— Lajtántui a fedezett állomások helyett a kormány kincstári méneket oszt ki egyes vállalkozóknak. Törvényjavaslat van készülőben, mely a magán mének használatát fogja szabályozni. A piuzgati fajta helyett több vidéknek az angol clydesdale-i fajtát ajánlották. Gr. Rozwadowszky 48 drb. normandi mént vásárolt a kormány számára.

— A porosz lovasság csatáinak sikerét nagyrészt azon jó lányagnak tulajdonítják, mit Trakelmen, Neustadt, Gradics 10- és 11 tartományi ménes nyújtott. De ennek dacára is mindinkább tömörül a közvélemény az állammenések eltörlése érdekében.

— A most lefolyt háború alatt nagy pusztulást szenvedett Perche és Normandie lovainak pótlására Dánia erős és jóvérű lovát ajánlják.

— Quedlinburgban lovagló s kocsizó iskola nyílt meg, a párisi — Fleury tbnok által alapított — haszoncélú intézet mintájára. A kocsilovak rendszeres idomítása által régóta érzett hiányt lett segítve. Az aránylag olcsó fenntartást s berendezést igénylő iskola nálunk is megérdemlené a kísérleti utazást.

3) A juhtenyésztés. A nemes juhtenyésztés fölött nálunk a leasett gyapjúárak s az australian nagy verseny miatt nagyon sok helyütt pálcázát törtek. E lépés azonban aligha nem elcsietett volt, mert a nyájak átalakítása által is lehetett volna a bajon segíteni. A rackára e nagy hullámvás nem volt hatással, tenyésztése nem tagadja meg a hasznát s a küszöbön álló 1873-i világkiállításon hihetőleg képviselve látjuk mind gyapját, mind a gyapjából való készítményeket. — Kár, hogy nem bírnak elég adattal főleg Erdélyből azon eredményekről, melyeket az angol husjuhvali keresztezés e fajtánál fölmutatott.

Az 1870-i statistikai összeírás Erdélyre 1.809,721 közönséges és 31,240 drb. nemesített juhot, összesen 1.850,961 drbot mutat ki, miből 1 □ mfdre 1927, 1000 lakosra 876 drb esik. A magyar korona országában összesen 15,073,997 drb, 1 □ mfdön 2692, 1000 lakos után 977 drb juh létezik.

A gyapjuterelés jelen irányát s hivatását Kodolányi ur előbbi felolvasásában tüzetesen körvonalozta. A juhtenyésztő előtt ma nem marad más mint 1) vagy nagyon finom posztós gyapjura való törekvés, az Elektorat és a Negretti fajtákkal, 2) vagy kizárólag hustermeles az angol husjuhokkal vagy 3) fésűs gyapja és hustermeles, mely célra a Rambouillet fajta látszik legheavítottabbnak. A gyapjár csökkenése által eredt csorbát, a nyirési suly emelése által kell helyreütni.

Nagyon kedvező körülmény gyanánt jelezhető honi juhtenyésztőinkre a pesti gyapjamosó gyár keletkezése, mely a sok bajjal járó usztatást teszi elmellőzhetővé. A gyár üzlete mindinkább kiterjed és szilárdul. Végzi bizonyílag a gyapjumasztását, előlegeket ad, s az előadást is közvetíti.

— A német lapokban Behmer a Rambouillet fajtát ismételve ajánlja. Mert az olcsó tenyésztést, olcsó nevelést, olcsó tartást s haszonnal eladást e fajtával inkább meg lehet ejteni mint a Negrettivel.

— Németországból az jut tudomásunkra, hogy a hosszugyapjas angol juhok a continueusi klímát nem igen bírják ki; a rövid gyapjasak már inkább. — Ovakodást ajánlanak a husjuhok beállítására nézve kellő erőteljes takarmány nélkül. Ennek hiányában a bires husjuh visszamegy, elközségsedik s egyéb fajtánál is alább száll a tapasztalat bizonyossága szerint.

— Algierben de Bray ur tejjuhokat tenyészt, melyek naponként 3 ice tejet adnak, 2, 3 sőt 4 s csak kivételesen egy bárányt ellenének, könnyen honosulnak. Gyapjúminő-

ségükről hallgat a tudósítás. Áruk loco Mar-seille 50 ft.

4) A sertés-tenyésztés. A honunkban levő sokféle nevű és változatos sertés két különböző fajta keretébe osztható, u. m. a hosszú, szálas, csontos, lassan hizó, de kitűnő húst termelő szalontai, s a gömbölyded testű, rövid lábú, kitűnően hizó mangalicza fajtába; ez utóbbit ismerik a németek specialis „magyarfajta” alatt.

1870-ben Erdély sertés állománya tett 501.751 drbot, miből 1 □ mfdre 763, 1000 lakosra 271 drb esett. A magyarkorona egész területén van 4.443.279 drb, 1 □ mfdön 793 1000 lakos után 288 drb.

A sertés-tenyésztésből hazánk a legközelebbi múlt években igen magas hasznot húzott.

A ministerium belátva az ügy fontosságát, egyes vidékek számára a netán szükséges tenyészanyag megszerzésére ajánlkozott.

— A múlt év augusztus 21—27-ig Kőbányán tartott hizott sertés kiállítás alkalmat nyújtott hazánk sertéseinek hizási képességéről áttekintést szerezhetni, 15000 drb hizott sertés volt 150—450-es falkákban kiállítva, mellesken egyes diszpéndányok is. 16 arany érem közül csak kettő jutott a szerémi fajtának. Páronkinti súly 530—860 font volt. A naponkinti súlyszaporodás 2—3 $\frac{1}{2}$ fontra megy. Ez utóbbi gyarapodást s 100 font szénáérték utáni 9, 7 font szaporítást a gr. Kornizs-féle fehér mangalicza mutatta.

— Az 1869-ben alakult első magyar sertéshizáló s előlegező társulat igen kedvező hatást gyakorolt a sertés-kereskedés emelésére. Bérbe ad szállásokat, szerez takarmányt, hízal s előlegez a sertés becseréltékére $\frac{2}{3}$ -részig.

— Erdély 1870-ben 55.340, 1871 első felében 21000 drb sertést bocsátott a kőbányai forgalomba.

— Magyarfajta sertésünk a hizás tekintetében első helyen áll, de nem ad elég húst, tehát a husképzésre kell állatainknál hasznunk, különben versenytársaink elfogják előlünk a tért. Így pl Szerbia, melynek fajtája könnyen és gyorsan hizik. Amerika iszonyu zsírtömeget szállít aránylag olcsó árért, Orosz-Lengyelország pedig 5—6 frttal képes olcsóbban adni ámbár durvább húsajzatú.

— Az angol fajták alkalmazása a keresztelésre mindinkább nagyobb tért nyer Német-honban. Hagedorn észlelete szerint a legnagyobb hizó képességű angol fajtánál a kötszövet túlképződése van jelen, az izom (hús) képződés rováására.

— A Korai érés és hizékonyság tekintetében több összehasonlító kísérlet eszközöl-tetett a parlagi sertés, az angol félvér és tell-vér sertéssel. Az eredmények leginkább a yorkshirei fajtát ajánlják. Azonban erdélyi-magyar viszonyainkkal szemben az angol fajták többnyire oly kényességet mutatnak, mely azoknak tiszta tenyésztését a költséges passiók sorába helyezi; az angol félvér ellenben már hazánk több vidékén tenyésztésre alkalmasnak mutatta magát.

Országgyűlés.

B. Kemény Gábor beszéde,

a választási tjavaslat ügyében.

A választás körüli eljárás, a választók összeírása nem volt correct, az elméletnek tanai szerint — kétségkívül nagy elméleti hiányokat fog felfedezni, a ki elolvassa a kolozsvári erdélyi választási törvényt, különösen annak utolsó paragrafusát, a mely arra utal, hogy az összeírás a kormányzók által fog eszközöl-

teni, mely az összeírások módosításait biztosan meg nem szabja. Azon mintegy irányul kitűzi azt, hogy a mennyiben alkalmazhatók a magyarországi törvény §§-ai, alkalmaztassanak oda is. Ez elméletileg elég tökéletes valami, de egyszersmind Erdélynek példája mutatja, hogy valamely törvény hatásának jó voltát nemcsak abszolút elméleti tökélye hozza magával, hanem egyszersmind a viszonyok is. Erdélyben általában a választók összeírása elég rendes volt; rendtelenségek a választásoknál általában nem voltak, corteskedések általában nem történtek, ezek mind megannyi oly tények, a melyeket önök talán tagadhatnak, mint a kik nem ismerik az erdélyi viszonyokat, de a kik ismerik, nem fogják tagadni.

Kétségkívül igen hibás a kerületek beosztása. Ez igen nagy hiba. Nem lehet azonban tagadni, hogy a kerületeknek beosztását egyszersmindenkorra megállapítani, úgy hogy az változásnak elvére ne menjen, erről álmodni sem lehet. Mind Erdélyben, mind Magyarországon látunk egy és más ponton valamely ipart; itt van pl Tarján, ott van a Zsil-völgyben Petrosény, a Maros völgyén van megint egy pár helység, a melyek mind megannyi rongyos falvak voltak néhány év előtt. Tarjánnak ezelőtt 6 évvel alig volt 6—700 lakosa, jelenleg van 6—7000; Petrosénynek ezelőtt 3 évvel alig volt 6 vagy 700 lakosa, jelenleg van 4000. Mikor ily népesedési viszonyokat látunk, akkor nem álmodhatunk arról, hogy a kerületeket oly pontosan czirkalmazhatók ki, hogy azt mondjuk: éppen ennyi meg ennyi választó legyen mindenikben, akár a népességet, a választókat, akár pedig egyéb érdeket vesszünk tekintetbe, hiában protestál Papp Zsigmond képviselő ur, mert vannak még más szellemi és anyagi viszonyok, politikai tekintetek is lehetnek, rég mult historiai jogfejlődések, melyeket mind számba kell venni, mikor megállapítatnak a választókerületek; nem lehet az embernek álmodozni, hogy valaha az elmélet kívánságainak merőben megfelelő választókerületek állítassanak fel; mindazok mellett, hogy ezeket előrebocsátottam, kész vagyok beismerni, hogy az erdélyi választókerületekben nagy egyenlenség van, egyenlenség a Királyhágón innen is; de azt is megengedem, hogy az erdélyiek között nagyobb az egyenlenség, és elismerem, hogy e tekintetben lehet, sőt kell változtatni; de ha ezt tenni akarjuk, akkor kell eszközölni, a mikor biztos adataink vannak a kerületek mikénti kikerekítésére nézve, a mi csak a catastralis törvénynek életbeléptetése után lehetséges.

Mig az elkészül, kénytelenek vagyunk a jelen alapon maradni. A behozandó catastris adatok nélkül a kerületeket megállapítani akar-ni képtelenség. Megjegyezhetem azt is, hogy az erdélyi választói jogosultságot illetőleg igen hibásan veszik fel azok a szónokok a törvénynek értelmét, mely Kolozsvárt hozott, mikor azt mondják, hogy Erdélyben csak egy census van, ez a bizonyos 8 frt 40 kr.

Mindenki, ki az erdélyi viszonyokat csak kissé ismeri, tudhatja, hogy a székelőföldön ténylegesen csaknem suffrage universel van; pedig mi czim alatt? Ezen czim alatt, hogy nemesek. Ez az a patricius osztály, melyről oly megvetőleg beszélt Papp Zsigmond, mondván: „ez azonban nem proletarius, mert hiszen az egész székelőföldet birja.” (Igaz!) Ott mindenki választó levén, nem is aristokraták levén azok, kik historiai jogokra hivatkoznak, de nagyobb részt oly egyének, kik az ekeszárvt tartják (Helyeslés). az egész nép választó, ez oly száma a népnek, mely 200 □ mértfölddel bir, és oly nagy területtel, melynek 500.000 lakója van. Ez az egyik alkatrésze; az egyik alkatrészt Erdélynek képezi a szász vagy királyföld. A királyföldön szintén választó mindaz, ki rég polgári jogokat gyakorolt, és vajjon ez

az aristokratiai osztály, talán feudális hajlamu emberek? kik nem tudnak a jelen idővel a kor-szellemmel haladni, a kik a haladásnak ellen-ségei? nem ez az a polgári osztály. (Helyeslés.) A szász földön plane különös viszony állott fenn, a mely mutatja, hogy ott csak kizárólag pol-gári osztály van, nemese nincs, mert ha egy nemes ember oda költözött, akkor a szászok régi privilegiumra hivatkoztak annak megaka-dályozására, hogy a nemes a szászok közt poli-tikai jogot gyakoroljon.

Igaz ugyan, hogy ez gyakran vita tárgya volt, de ép mindenesetre világos bizonyosága annak, hogy a szász földön valóban a polgári osztály gyakorolja a választói jogot. (Helyeslés.) Tehát itt nem lehet szó aristokratiáról, mert kimutattam, hogy ha a terület nagyságát tekintjük, azoknak is majdnem felét látjuk, mint olyat, melyből a választási jog megvonva sincs, és ha azt tekintjük, hogy hány képviselőt küldenek ide, e részben is azt találjuk, hogy fel-nél többet küldenek ezen vidéken. (Helyeslés.) És mégis azt szokták mondani, hogy Erdélyben rossz a választási census, a 8 frt 40 kr, és hogy ott proletarius nemesség választ. És ez a proletarius nemesség kikből áll. A proletarius nemesség először nem proletarius, másodsor nem nagyobb részt a magyar fajhoz tartozik, melyről azt hiszik sokan, hogy minden más nemzetiséget fel akar falni. Számuk 20.000-en felül megy és túlnyomó nagyszámuk oláh. Ösz-szesen Erdélyben nem annyi volt a szavazó, mint Papp Zsigmond képv.-társam mondotta, nem volt ugyanis 80.000. Ép az imént kap-tam ez iránt teljes biztonságu adatokat. me-lyekből kitűnik, hogy 110.000 volt. Ezek kö-zül 50.000 székelő választó, olyféle aristokrata, ki az ekét tartja; — körülbelül 20.000 olyan, ki mint a magyar földi megyei és magyar vi-déki birtokos jut a nemességnél fogva a választási joghoz.

De eme 20.000 választó bir egyszersmind Erdélyben több mint 300 □ mértföldet, tehát proletariusoknak ezeket még sem lehetne ne-vezni, mert különben 20.000-en nem bírnának 300 □ mértföldet. És itt újra Papp Zsigmond képviselőtársam adataira vagyok kénytelen re-flectálni. Akkor, midőn azt mondotta, hogy a volt urbéresek Erdélyben többet bírnak a föld felénél, határozottan tévedett. Tudom, hogy azt mondotta, hogy a mezőföldhatlan számok szil-lárd alapjára akarja fektetni állításait, és ez nagyon helyesen volt mondva. Ha a számok megfelelnek a valóságnak, akkor azokra való-ban szilárd épületet emelni; de ha tévedünk az alaptételre nézve, semmi sem vezet annyira téves, hibás és a valótól elütő eredményre, mint éppen a számok. És így a számok megállapítá-sától és helyes csoportosításától tömörked függ. Azt mondotta t. képviselőtársam, hogy Erdélyben 200 □ mértföldet, vagyis 2 millió holdat bir az urbéres osztály. De ezen 200 mértföldön kívül levő magyar föld, régibb diplomati-cai elnevezés szerint, kié?

Báró Kemény Gábor febr. 23 ki képviselőhá-zí beszédét így végzé.

(Babes Vince: A kamaráé.)

Kemény Gábor: Igaz, a kamaráé 70 mtföld. De miután ez a kamaráé, nem gon-dolnám, hogy ez az oláh, de magyarnak sem igénylem. (Felkiáltások: De magyar!)

Erdőség igen is sok van, s e tekintet-ben nem tudom, tévedés vagy számítás elné-zésből történt-e, de méltóztatassék meggondolni, hogy az erdők, a jelen viszonyok közt, már most különösen némely vidékeken becsesebbek, mint a szántóföld. Tudok helyet, hol 7—800 frtért adnak el egy hold erdőt, azon szegény, nyomorban lévő Erdélyben. Énnélfogva azon tétel is, hogy az urbéresek a földből egy ne-gyed résznel többet bírnak, nem áll. Hogy ha tisztán a szántóföldet vesszük, és pusztán azon

megyékben, melyek régebben magyar megyék-nek neveztettek, akkor áll, de különben nem.

Másik igen veszedelmes s minduntalan előbukkanó ellenvetés az, hogy a magyarok nyakukra hágnak az oláhoknak, oláht nem le-het választani, meg van mételyezve a közvé-lemény. Az igaz, hogy egy oláh képv. van. De miért nincs több? Azért, mert nem akar-nak; volenti non fit injuria. Ha az ember sor-ra veszi az Erdélyben levő választási kerülete-eket, legalább 20-at talál olyat, melyben az oláh ajkuak oly határozott többségben vannak, hogy nem is versenyezhetik velők mis ha mint nemzetiség akarnak választani. Ha ezt t. képv. társam kétségbe vonja, bátor leszek elősorolni azon kerületeket, és mondja meg, hogy melyik-re nem áll ez. Az egyik a hátszegi kerület Hunyadmegyében; a másik a dévai kerület Hunyadmegyében; a harmadik Hátszeg városa; továbbá Vajda-Hunyad városa, tehát egész Hu-nyadmegye 4 képviselőjével. Alsó-Fehérmegyéből az egyik képviselői kerület Abrudbánya. Vízaknát nem is akarom említeni. Abrudbá-nyán határozott többsége van az oláhoknak, kik Bittó minister urat választották. (Derült-ség.) Tördának egyik kerülete, Kolosnak egyik kerülete. Incedy képv. társam választónak nagy többsége oláh, Dobokamegyében 2 kerü-let, Belső-Szolnokból egy kerület, Naszódról mindkét kerület, Fogarásról mindkét kerület; ezen kívül igen számos oláh választók vannak a szász városokban, Szász Sebesen, Szerdahelyen, Szerdahelyszékben és a szász székek kö-zül még többen; azonban a számítás nem le-het oly pontosan minden tekintetben felállíta-ni, mert nem ugy voltak beírva a választók, hogy ki oláh, ki nem oláh, ki magyar, szé-kely vagy szász, ezt tulajdonképen nekünk nem volna szabad kérdés tárgyává tenni. Azért bátor voltam megjegyezni, hogy minékünk fő-sulyt arra kell fektetni, hogy ki hű fia a ha-zának, ki értelmes és ki független ember. (Élénk helyeslés.) A ki az, nem bánom, bármely név-el nevezendő vallásu, nyelvű és nemzetiségű, mindig szívesen befogadom a választók közé, csak tartsuk ezen főszót szemünk előtt.

Hogy ezen állítással szemben, melyet bá-tor voltam mondani, volt Erdélyben egy cli-que, istennek hála, nagyon is fractió, mely szembe mert szólni a törvénnyel, mely bi-vatkozott oly törvényekre, melyek még nem is patensek, és mely még sem akart ide jönni, arról mi nem tehetünk, — nem bánom, bárki jő-jön azok közül, én örömmel üdvözlöm őket e helyütt (Helyeslés), és pedig azon kerületek közül, melyeket felhoztam, mind a husz olyan, a hol nem is lehet kérdés tárgya az, hogy a többség oláh. Azonkívül van még Küküllőnek, Vízakna, Aranyosszék egyik kerülete és Ma-rosszék és több oly kerület, a hol a nemzeti-ségek, ha mint politikai tényezők ráállnak azon térre, melyet a törvény és az alkotmányos élet kiszabott, egyik vagy másik párttal szövetke-zve a helyett, hogy mint most, megoszolva le-gyenek különböző pártokra, akkor igen fontos és nevezetes tényezők lehetnének a politikai élet alakulásában. (Élénk helyeslés.) Ezen mű-ködés, nem pedig örökös nemzeti szempont-ból vitatnak a választási törvényt, és mindig nemzetiségi szempontból megítélni kívánnának oly politikai tényeket, a melyek pedig a párt-érdekből lehetnek kizsákmányolva.

Papp Zsigmond t. képv. társam olyakat mondott, melyekre válaszolhatnék s azt gondo-lom, szükséges is lesz azokra válaszolni, mert keresztül-kasul járt a törvény minden tételén, de a végén azt mondta, hogy nem a földön kellene keresni az igazságot, hanem a jövő élet-ben. És így nagyon kevés mondani valóm le-het. Nem fogok arra reflectálni, hány ördög van a hegyeken, hogy az oláh nem angol, és az angol nem magyar. Nem fogok arra reflek-tálni, a mit mondott a romai tribunokról, és

vitte Tóbit ültetvénybe Tabagóba. Miledy Li-ton nagyon jó volt kicsi négerhez, és az mind-járt erősen megszerette leányát, ki Margaré-tát, és kicsi miss erősen szeretni ötet . . . Jó idő! jó lakás! very . . . very good! És mikor kicsi Margareta nagy lett, Després uram elvitte feleségnek — franczia ültetvényes az alvidéken. —

Valentine a legnagyobb érdekléssel s bá-mulva hallgatta mind e bezáró elbeszélést, mert maig nem tudta, hogy anyja kétszer ment férjhez. —

— Tóbi nem elhagyta urnőjét, Marga-rétát — kezdé újból a néger — elutazott vele az alvidékre és egy évvel később, Tóbi fekete karján hordozta kicsi fehér leánykát, miledy Després leánya a kicsi Aldá-t . . . és nem sok idővel azután Després uram meghalt . . . Akkor a dolog rosszul fordult, és a tör-vény emberei mindent eladtak.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Miss Alda.

Fortoul L. beszélye.

III.

(Folytatás.)

De hát nem tudja, hogy szegény anyám ezelőtt 17 évvel meghalt!

Tóbi visszahanyatlott a karszékebe, fekete bőre daczára elhalványult s kezeibe rejté arcát.

Néhány perczig kábultan ült s midőn fölemelte fejét, arcát könnyek öntölk el.

Nem, ezt nem tudni — mondá reszkető hangon — . . . azt hittem . . . én sokkal vénebb . . . és nem meghal. —

E perczben megjelent a komorna, jelent-

ve, hogy Chalain ur kérdezteti, ha elfogad-hatja-e őt a kisasszony?

— Nem, nem, — mondá Valentine — kérje Chalain urat, hogy bocsáson meg . . . de nem érzem egészen jól magamat.

A komorna távozott.

De — mondá Tóbi — élénken felemel-ve fejét, Miss Alda, a pici Miss Alda nem halott, ő nem?

— Nem értem őnt.

— Mondom — kérdé újból Tóbi két-kedve, — kicsi miss Alda . . . most már nagy . . . ő nem meghalt?

— Nem tudom kiről beszél ön, én nem ismerek egy miss Aldát sem.

— Nem ismer miss Alda? ismétlé gon-dolkodva Tóbi, a testvér nem ismer testvért? Akkor ő holt egész kicsiny?

— Mit beszél? kinek volt nővére miss Alda?

— Maga testvére miss.

— Enyém!?

— Jes.

— Ez nagyon különös! Most először

hallom említetteti e nevet, először veszek hirt arról, hogy nekem még nővérem is volt!

Ekkor az öreg néger, elbeszélő helyzetbe tette magát: teste felső részével előre hajolt, s két könyökét térdére támasztva, jobb kezé-nek mutató ujját bal keze hüvelykére helyezte, mivel alkalmasint azt akarta jelezni, hogy ő most mindent, szép időszaki rendben fog elő-előadni és a dolgot előlről fogja kezdeni.

— Tóbi — vevé át a szót, önmagáról beszélve a néger — magas pálmafák alatt fekvő kis kunyhóban jött világra, a „Jézus hegy” mellett Cubában. Tóbi emlékszik any-jára, szegény néger asszony . . . Oh! mikor volt 10 éves, elkísérte egy nap az ur a t, ki utazott Portorikónak. A hajón az ültetvényes játszott angolokkal kártya, s vesztett sok pénz. Ekkor a kicsi néger fiú Tóbit játszotta, és a kicsi néger fiú lett angolok rabszolgája. A sze-gény néger asszony nem látta többet kicsi Tóbi . . . Oh! . . .

Erre a néger, oly mozdulatot tett fejé-vel, mintha mondaná: hagyjuk ezt . . . s foly-tatá:

— Az angol ur sir Lion volt és el-

nem arra, hogy perpendikulariter mérjük a nép nagyságát (Derűtséggel), hanem annyit megjegyezhetek, hogy azon tételeket, melyeket mondott, teszem az adóban levő részesítéséről az erdélyi különböző birtokosoknak, nem fogadhatok el úgy, a mint mondotta, mert talán zavarba jött előadásával, vagy talán én értettem félre. Ő ugyanis 2—3 forintról, néhány krajczárról beszél mint holdankinti adóról, pedig ez nincsen így; ha 2—3 frt lenne az adó, akkor 2—3 hold képesítene arra, hogy választó legyen valaki, a mi pedig nem áll. Arra kívánok megjegyzést tenni, mert ezzel okvetlenül fogunk találkozni a részletes vita alkalmával, mikor ezt nem szándékozom többé felemlíteni. — Ő ajánlotta a 10 holdat elfogadni mint oly általános censust, melynek birtokosai mind választási képességgel birjanak Erdélyben. Ez Erdélyben kevésbé fogadható el mint bárhol; mi a 10 hold? mit ér? mennyi jövedelmet, mennyi értéket képvisel? 20 főt vagy 1000 frtot? Erdélyben azon különbség van, hogy a mely kis ország, ép úgy egymás mellé vannak helyezve a különböző geográfiai és etnográfiai viszonyok. Hallottam, hogy a Kaukázus viszonyai is érdekesek, hol a legkülönbözőbb elemek egymás mellett lakva a legcsodálatosabb viszonyokat állították meg. Erdélyben is 1000 esztendő óta a legkülönbözőbb elemek egymás mellett lakva és igen nagy államok közé beékelve, oly csodálatos szövevényét képezték a politikai és constitutionális viszonyoknak, melyeket, ha specialiter nem tanulmányozzuk, megérteni nem vagyunk képesek; természeti viszonyai is nagyon elütnek; Erdélynek van vidéke, a hol egy hold földnek értéke 4—5 száz forint; de rögtön mellette alig egy félóránnyira egy hold földet kapni 15 ftért. Hát hogy lehessen 10 holdat censussal felvenni? mit vett föl ő? 40 frtot vagy 4000 frtot? a 40 frt kevés, a 4000 sok. A t. képviselő ur, hogy ha azt mondanák, hogy körvonalozza saját eszméinek, indítványának határát, legkisebb mértékben sem lehet bizonyos, hogy mit csináljon. Mig tudniillik egyik vidéken és talán a legsoványabb részén az ország-nak, tökéletes suffrage universellel állitana fel, más helyütt állitana fel oly censust, mely viszont sokakat kizár, és így felvéve még olyak is zárhatók ki, kik tényleg e jog gyakorlatában vannak. Azt hiszem, hogy erre nem reflektált. Különben, miután azt a ház mindkét oldala elfogadja hogy a jelenleg jogosultakat kizárni nem akarja, ő sem akarhatta ezt. Én tehát azon ajánlatát, hogy kész 24-óra alatt ennek nyomán új választó kerületeket felállítani, köszönöm, de nem kérek belőle. (Felkiáltások: Holnap! Halljuk!) Csak egy pár megjegyzést akarok tenni Irányi Dániel t. képviselő-társamnak. Ő határozottan a suffrage universelle mellett van! Én határozottan nem vagyok mellett. (Irányi Dániel: Hát a székelyföld!)

(Vége. köv.)

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, febr. 25.

(S.) A bonapartista comedia ugy látszik más alakot akar venni, Londonból ugyanis avval a famosus hírrel lepnek meg, hogy Napoleon márczius 16-án, fia nagykoruvá létének napján, le fog mondani annak javára a francia trónról. Az ifjú Napoleon ezáltal a bonapartismus látható fejévé lenne, a nélkül, hogy a francia nép akár a háborút, akár Sedant vagy december 2-kát szemére vethetné; míg ellenben a háttérben a sedani gyászvívő egész kenyelemmel vethetné magát az intrigáknak, mi életelemét képezi.

A németországi jesuitismus lankadatlanul küzd a német birodalom kormányza s illetőleg annak egyes liberalisabb színezettel bíró intézkedései ellen. A „Germania“, a jesuiták főlapja p. így nyilatkozik az új birodalomról: „Az új német birodalom mindinkább úgy fejlődik, mint a liberalismus-párt birodalma, mely irányt az u. n. harmadik rend képvisel; s e fejlődés történik a liberalismus irány minden gyöngéjével, előítéletével és erőszakos rendszályaival a másként gondolkodók ellen.“ Szegegy Bismarck et consort! Bizony ők sem gondolták volna, hogy őket még valaki megteszi dühös liberalisoknak! Csak a „Germania“ jesuitáitól telhetett ez ki.

A nemzetközi munkásegylet nem szűnik meg magáról hallatni. Mult szombatról Lipcséből jelentik, hogy a rendőrség falragaszokban tiltja a londoni nemzetközi munkásegylet segélyezésére való toborzást, vagy az ezen egyletbe való belépést. A minap pedig a spanyol kormány bocsátott az „International“ ellen egy hatalmas rendeletet.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, febr. 27. 10 ó. 25 p. d. e. Készült: febr. 27. 11 ó. 45 p. d. e.

A képviselőház tegnap folytatá az általános vitát a választási tjavaslat felett.

Megcáfolták, mintha Vakanovics és Rosenzweig végvidéki helytartó közt egyenlenségek kelletkeztek volna.

Zágrábban folytonos tüntetések. A Reichsrath alkotmánybizottsága némileg kibővíté a lengyeleknek adandó engedményeket.

Antwerpenben Chambord gróf ott tartózkodása folytán a lakosság folyton demonstrál.

Konstantinápolyban a szultán és kormány elleni összeesküvést fedeztek fel, melyben számos hivatalnok részes; közülök sokan elmenekültek. A szultán igen lehangolt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 27-én

— Királyné ő felsége felgyógyult gyöngéledéséből s most már rendes sétákat tesz Meránban.

— A Deákpart e hó 25-én esti 6 órakor tartott értekezletének tárgyait képezték: a képviselőház ülései tartamának meghosszabbítása, — az osztrák Lloydal kötendő szerződés, és a telepítvényesekre vonatkozó förendi módosítások. — Az ülések tartamának meghosszabbítását illetőleg elhatározatott, hogy az ülések mátlól kezdve reggeli 10 óratól d. u. 3 óráig tartassanak; az ez iránti indítvány beadásával Zsedényi Ede bizatott meg. Az osztrák Lloydal kötendő szerződés minden észrevétel nélkül elfogadtatott. — A förendi módosítások igen élénk vitára adtak alkalmat, végre azonban azok elfogadása elhatároztatott.

— A muzeum-egyleti felolvasások második szombatán leend a szokott helyen és időben. A felolvasó dr. Hincz György leend, ki az illatszerekéről értekezik, — és így női hallgatóságra is számíthat.

— Színházunkban ma esti 6 órakor teszik az első kísérletet a gázlámpák felgyújtásával, s azért ma nem is lesz előadás. Reméljük, hogy itten a porosz vállalkozók buzgalmat több siker koronázza, mint Szent-János-bogár fényű lámpáinknál.

— Ha járdánkra nem is, de a járdákon járó-kelőkre igen rossz idők járnak. Nap-pal még kötéltánczoshoz méltó balancirozással csak fenn tarthatjuk magunkat, de a csillag-talan busz estéken légszusz világitásunk mellett bizony veszélyben forog a járó-kelők nyaka.

— „Egy kolozsvári polgár“ a muzeum-ntcaiz gyermekert díszítésére egy forintot küldött ez intézet igazgatóságához, mely itt, a nyilvánosság terén, mond köszönetet a névtelen jótévőnek.

— „Az erdélyi részekben lakó igazolt orvosok, orvos-sebészek és állatorvosok névjegyzéke 1872-re“ megjelent egy csinos füzetben s szerkesztőségünkhez is beküldetett. A névsorból, melyet Dr. Bakonyi József, az erdélyi részekben a közegészségi ügyek vezetője, állított össze, kitűnik, hogy országrészünkben 138 orvos, 200 orvos-sebész és 56 állatorvos van. Kolozsvártt lakik 22 orvos, 28 orvossebész és 4 állatgyógyász.

— Kozma Endre már említett „Elmélt és gyakorlati román nyelvtan, Ahn-Ollendorf tanmódszere tekintetbe vételével“ megjelent s 1 frt 20 krjával kapható Kolozsvártt Stein Jánosnál és Zilahon a szerzőnél. A meny-nyire egyszeri átlapozásra kivehettük, a nyelvtan tapintatosan van összeállítva, jó magyarsággal előadva s most, midőn a nemzetiségek bár lassan haladó összesimulásával és a román nyelv törvény által is biztosított használatával mind gyakrabban fordul elő a román nyelv ismeretének szüksége; jó keletet jósolhatunk e derék könyvnek.

— A székelyföldi képviselők többsége a „P. N.“ szerint, pártkülönbőség nélkül egy, a székelyföldi vas- és kőút-hálózatra vonatkozó emlékiratot adott át Tisza Lajos közlekedési miniszternek. Az emlékiratot Berde Mózes, Antalfy Károly, Pap Lajos és Török Albert képviselők nyújtották át.

— K. Jászai Mari asszony, mint a Sz. H. írja, közelebb átrándul Marosvásárhelyre, ott néhány vendégszerepben föllépendő. Lendvai Mártont is várják — állítólag — oda.

— A marosvásárhelyi takarékpénztár részvényeire, 50 frt. befizetés után, 9 frt osztalékot adott ez évben. Szép eredmény.

— Poltess. Bakcsi Ferencz ur, a nagy államférfi, ki ellen Háromszék azt a criment követte el, hogy nem candidalta főjegyzőségre, a Nemerében polemizál ellenfeleivel s ezikkét így végzi: „Nekem úgy tetszik, hogy már ott méltóztatnak lenni, a hova bogár után szokás jutni.“ Kifejezésnek elég választékos, ha szá-ja izére van.

— Ad vocem Bakesi Ferencz. Minap említettük „egy lófő székely“ interpellatíóját Jókai Mórhoz. Jókai most a Honban azt

feleli a „lófő“-nek, hogy ő az emberfejekkel szokott foglalkozni s a „lófő“-t az assentaló commissióhoz utasítja. A milyen jó vicceznék, oly gyöngye lehetne.

— Rouher, Napoleon excsászár egykori hires ministere, mult szombaton jelent meg először a nemzetgyűlés ülésében, s mintegy félóránnyi időzés után Gavini társaságában méltóságteljes léptekkel hagyta el a termet.

— A Vasárnapi Ujság utóbbi száma igen sikerült arcképet közli a b. e. dr. Szabó Józsefnek, érdekesen összeállított életrajza kíséretében, T. L. tollából.

— Színház. Temesvári Lajos negyedik vendégjátéka tegnap volt, Lázár a pásztortaban. A régi francia szabású szövevény halmaz bőv anyagot szolgáltat a hatásos jelenetekre, melyek ugyan nem a drámai erő, hanem az ideg ingerlés által tartják lekötve a néző figyelmét, de azért többet adnak, mint a ma divó Berg- és Müller-féle üres semmiségek. A négy főszemély — Medicis Cosmos, Szentgyörgyi; Pazzi Nativa K. Jászai M.; Lázár, Temesvári és Medicis Judael, Mátrai Béla — összhangzólag működtek, bár a mesterkéltsé alakokat csak mesterkéltsé vonásokkal ábrázolhatták. A vendég mintha több figyelmet fordított volna hangja gyöngeségére s bensőség által pótolta a hiányzó erőt, mi ismételt kihívásokat termelt számára. Felfogásról, jellemzésről azonban sem előnyére, sem rovására nem szólhatunk, az egész Lázár oly elmosódott, minden sajátosságot nélkülöző uri ember levén, hogy a legnagyobb művés is alig kerekíthetné egyéné, s így a csekélyebb siker is dicséretére válik az ábrázolásnak. Legkevésbé sikerült az a jelenete, midőn a Julianó megszabadulását hírüladó jelt várja. Több volt benne az erőltettségéből, mint a művészi erőből. Mátrai több mérséklést tanusíthat vala.

— Belgiumban 37 milló frank gyűlt össze a francia váltságdíj lefizetésére, jelöl ama rokonszenvnek, melyet ott a francia nemzet iránt éreznek.

— A svéd tudományos akademia e hó 14-én tartott ülésében Linné évszázados ünnepe alkalmával elhatározta, hogy a világhírű fűvész emlékét a stockholmi főtéren emelendő szoborral örökíti meg.

— Páris lakossága, a „Journal de Paris“ szerint: 1869 óta 300,000 emberrel kevésbedett s a kivándorlottak nagyságára a tehetős osztályhoz tartoztak. 1869-ben Párisnak 1.825,274 lakosa volt, míg most a lakosság száma a másfélmilliót is alig éri el.

— Beust gr. angol lapok szerint kellő időben Londonban leend, hogy a Szt. Pál egyházában tartandó háláünnepeken megjelen-hessék.

— Házasulandó férfiak figyelmébe ajánljuk Grimm Katicza és Margit kisasszonyokat — Amerikában, Jefferson countyban, kik atyjuk méhes-kertjét gondozzák s a mult évben 646 kast felügyeltek. Az évi szüret 21000 font mezt adott, 4100 arany dollár értékben, miből az egyik kisasszony része 1200, a másiké 1400 arany dollárt teszen, míg 1500 dollár az atyai tőke osztaléka.

— „A maros-ludasi társalkodó“ és a „marosbögati olvasókör javára, január 20-án rendezett tánczvigalom jövedelmének kimutatása: Az összes bevétel: (beleszámitva a felülfizetéseket): 109 frt 29 kr. Az összes kiadás 79 frt 29 kr. Maradt tehát a társalkodó és olvasókörnek 30 frt tiszta jövedelem. Felülfizettek: Tek. Felföldy Elek ur 2 frt., tek. Hancz Pál ur 5 f., t. Harmath Lajos ur 1 f., t. Boros Béni ur 5 f. t. Ritter Mór ur 2 f., tek. Hegedüs László ur 2 f., t. Silvester Gamáriel 1 f., t. Szabó Sándor ur 1 f. 29 kr., t. Fekete Pál ur 1 frt. Február 10-én a maros-ludasi közös iskola javára rendezett táncz-vigalom jövedelmének kimutatása: Az összes bevétel 138 frt., (beleszámitva a felülfizetéseket). — Az összes kiadás 85 frt 34 kr. Maradt tehát az iskolának 52 f. 66 kr. tiszta jövedelme. Felülfizettek: Mélt. Kemény Miklósné ő nagysága 5 f., t. Felföldy Elek ur 2 f., t. Egyed Lajos ur 1 f., t. Péter József ur 3 f., t. Hancz Pál ur 3 f., t. Biluska, Bogdánfi és Kovács tordai urak 7 f., t. özv. Sándor Károlyné urasszony 1 f., t. Szentkirályi Géza ur 1 f., t. Kerekes Sándor ur 1 f., t. Ség-sedi János ur 1 f., Bőjte Sándor ur 1 f., t. Simay Márton ur 2 f., t. Lőrinczy Lila ur 1 f. Mely szives felülfizetéseikért mind az olvasókör, mind a társalkodó, — ugyszintén az iskolaszék nevében forró köszönetet mond a bizottmány nevében Nyárádi Dénes, b. jegyző.

— Liszt Ferencz ápril elején elhagyja Pestet s Weimarba indul, onnan aztán Rómába tér át, s végül Szekszárdra jó vissza, hol b. Augustnál fogja tölteni az egész nyarat. A maestro tisztelői elutazása előtt nagy hangversenyt rendeznek, melyben remélik maga Liszt is be fogja mutatni magát a közönségnek.

— A magyar-mérn.- és épít.-egylet „Közönye“ VI-ik évfolyamának 1-ső füzeté is megjelent folyó évi január hóról, következő tartalommal: 1.) Közlemények a gépípar teréről,

két táblával, Bielek Miksától; 2.) Egy új lejtmerő műszer, Schumacher Páltól; 3.) A vasuti vízállomások egymástól távolságáról, ismertetés Horváth Samutól; 4.) A holt sulról a francia vasutakon, közlemény rdely Benedektől; 5.) Könyvismertetés, a keskeny vágányu vasutakról, Schöber Albert-től; 6.) Vegyesek, (hazai és külföldi technikai újdonságok) Hajnal A. és H. S. közleményei nyomán; 7.) Az egylet tárgyalásai, — LXIV-ik választmányi ülés, 1872. jan. 20-ról. — E füzethez mellékelve vettük, a mult évi füzettől elmaradt táblát: a Margit-fürdő homlokzatát Ybl önjá után.

— Honvédbizottság a bécsi világkiállításán. A m. kir. kereskedelmi miniszterium részéről a bécsi világkiállításához Szende Béla miniszteri tanácsos és Ghyczy Béla honvéderesdes jelöltettek ki bizottsági tagokul. Ezen urak a bizottság (bányászat és ipar) 2-ik szakosztályába, mely a csapatfelszerelési, ruházási és felfegyverzési ügyekkel is foglalkozik, — vannak beosztva.

— Az erdélyi szászok megyesi gazdasági tanintézetét márczius elején nyitják meg, és pedig egy előkészítő osztállyal, a tulajdonképi intézetbe az előkészítő osztályból léptén a növendékek. Félvételnek 15½ éves ifjak, évi 12 frt. tandijért. Felvilágosításokkal szolgál az intézet igazgatója, dr. Salteld, Medgyesen.

— A Vossische Zeitung, Berlinben e hó 23-dikán ülte meg életének 150-dik évfordulóját. Szép idő.

— Vilmos király idei márczius 2 diki születésnapját egyszerű fényvel fogja megünnepelni, mely alkalommal a nagy Németország számos fejedelmei közt Szászország és Württemberg királyai is meg fogják látogatni.

— Berlinben még ez év nyarán izraelita magasabb iskola nyitattik előkészítő tanfolyammal a zsidó tudomány azon tárgyait nézve, melyek az ottani egyetemen nem adatnak elő.

— A müncheni új városházának collos-salis képszoibrai teljesen elkészültek. E képszoibrok a négy polgárerényt remekül sikerült alakokban ábrázolják.

— Necrolog. Özv. Schopf Alajosné — Rác Károlina a maga és gyermekei: Béla és Gyula; ugy az elhunytak életben levő testvérei: Rác György és gyermekei: Miklós és neje Jekey Anna, Ferencz magyar kir. főhadnagy, Ida és Máriskó; Rác Rozália — Torma Ferencné és gyermekei: Imre és neje Mikó Bert; továbbá elhalt idősb fivérének Rác Jánosnak özvegye Tatrosi Terézia és gyermeke Terézia — Mosa Sándorné és gyermeke: Eliz — Hatfaludi Bertalané szomorúan jelentik édes atyjai, illetőleg nagytatyjuk, bátyjuk vagy nagybátyjuk Galgói Rác József Belső-Szolnokmegye egykori alispánjának folyó évi február hó 13-kán d. u. 2 órakor, életének 84-dik évében, végegyengülés következtében miké-házi jószágán történt gyászos kimutát. Béke poraira!

— Szentléleki Kovács Dénes, a 137-ik honvédszázalaj volt főorvosa, folyó évi február 26-án, élete 62-ik, boldog házassága 32-ik évében, estvéli 7 órakor jobb létre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai szerdán február 28-án d. u. 5 órakor fognak külső-monostorteczei 115. számú szállásáról a helybeli köztemetőben örök nyugalomra elhelyeztetni, az engesztelő áldozatok pedig f. hó 29-én d. e. 10 órakor a kegyes-rendiek templomában az egek urának bemutatattni.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 26-án 5% Metalliques 100 fr 62.10 Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 25 1860. Kölcsön 101.78. Bankrészvény 844. Hitelintézeti részvények 348. frt. 347.50. London 11 ft. st. 113.25. f. 20 kr. Ezüst 115.50 Cs. kir. arany 5.40 Napoleondor 90% —

Urbéri kötványok: Magyarországi 80.40. Francia 78. Erdélyi 83. — Horváthországi 83 —

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér*)

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deőre, mindennap reggeli 8 órakor. Deősről Szamosujvár Kolozsvárra, színden nap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font mabad podgyással Szamosujvár 2 frt. 40 kr., Deősig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvintzig első és közbelső Coupe 4 frt. hátulso coupe 3 frt. 60 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsváraminden nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti napotai gyors kocsi me-nek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közöltékért csupán a saját-ható-ság irányában vállal felelősséget a szerk.

(53)

(2-*)

Tüdőbajok és üdült köhögés tökéletesen meggyógyítva.

Üdvari szállító **HOFF JÁNOS** ur központi raktárába, Bécs, Kärntnering 11. Aha, 1871. nov. 16. Bátorkodom ismételve a **kitűnő malta-kivonat-egészségisr** után írni, mely, istennek hála használt nekem. Ebezzeltem ezt egy jó barátomnak, ki éppen abban szenvedett, a kérek tehát **Kass József** címre alalt, itt, 13. üveg malta-kivonat-egészségisr és 1 font malta-egészségi csokoládét küldeni.

Bécs, (Wieden, Favoritengasse Nro 8) (Kivonatilag) Tüdőmmel sekat szenvedtem, mi üdült köhögésben nyilvánított a már lemondott magamról, mivel semmi szer sem használt. *Ekkor* én malta-kivonat-egészségisr nek meg: a malta-kivonat-egészségisr és a malta-kivonat-csokoládé. *En* javomatlan malta-csokoládé-pordnak köszönhetően gyermekeim már korábban is éltek a most én is teljesen egészségesen jutottam én malta-készítményei által; azok nélkül már nem is élhetek.

Felbacher Károly, uszán-mérnök, a cement-műintézet társas képviselője sat.

ÓVÁS: Hamisítás és utánzás ellen.

Malta-kivonat üvegekben **érez-kupak-zárattal** van ellátva, melyen, mint minden valódi malta-ta-készítményen, **JOHANN HOFF** czégre látható.

Vald. HOFF-éle Malta-készítmények egyedül árusítja. Kolozsvárt Karázy Gyula, Fehérvárt Csiki Kristóf, Szegvárrt Teutsch J. B. Dézen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szék Miklóson Lázár Antal üzereje és fiainál.

(52) (3-3)

Báró Splényi Henriknek Tompaházán van több **1000 Riszling, Oporto, Klévner, Rulländer és Trámini szőlővesszője ezere 5 frt o. é. eladó.**

Valamint kaphatók ottan e fajtájú igen **jó 1871-beli borok** is. Értekezhetni személyesen, vagy levél által a tulajdonossal N.-Egyeden.

Stein János

papír-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében Kolozsvárt
főter 2-ik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:

Angol pergament-papírok,
befűződik gyűmölcsök üvegekben leg-
tenszen bekötésére, az eddig használt
lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztáb-
bak és szélszerűbbek:
1 könyv (24 iv) 1 ft 30 kr., 1 frt
40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek
aranyozott keretekkel, havonkénti 1 ft
részletizetés mellett.

Ablak görfűggyönyök
(Boulette)
a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja
1 frt 30, 1 frt 50, 1 frt 80, 1 ft 90.
a felfűggesztéshez szükséges szerkezet
55 kr.

Kárpit-papírok
a legújabb minták szerint, szobák és
olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bés-
csi rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr.,
30 kr., 35 kr., 40 kr., 60 kr. Egy 20
□ ol fal-területtel bíró szobához 18
tekercs szükséges, ennek ára 25 krral
4 frt 50 kr., az az tetemesen kevesebb
kerül mint ugyan oly szobának bármily
egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:
100 finom levélpapír monogrammal 1 frt.
100 finomabb 1 ft 20 kr. 100 legfinomabb 1 ft 50 kr.
100 finom vastag levélboríték 1 ft. 100 legfinomabb 1 ft. 20
100 finom vonalozott levélpapír monogrammal és 100
boríték, csinos tokban csak 1 frt 20 kr.
100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papíron 1 ft 20 kr.

**Vonalozott és bekötött kereskedelmi s üzleti
könyvek, bizományi, kész papír-zacskóknek pedig egyedül raktára.**

Szivar-papírok, nagybani eladása gyári árért.

Árjegyzékek kívánatra ingyért és bementve küldetnek.

(237)

**Fénykép-Albumok, tollkészek, pénz-,
váltó-, szivar- és dohány-tárcák,
mindentől teljes felszerelvények, memóriák és festészeti
minden kelléknek, a legjobb minőségben a legújabbak árakért**

(10-*)

Legújabban megjelentek
és **Stein János** könyvkereskedésében kapható:

ÖNÜGYVÉD

vagy is gyakorlati útmutatás

mindennemű jogügyletek elintézésére és a közeletben előforduló okiratok s
beadványok szerkesztésére

a legújabb törvények alapján,

**különös tekintettel a királyi bíróságok
szervezetére,**

245 iromány-példával felvilágosítva
bírák-, ügyvédek-, jegyzők- és felek használatára.

Írta Knorr Alajos, Pest 1872. Ára 2 frt 80 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűtíval kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsenyésztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Kései Károly**, a kolozsvári
ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Honismeret.

Földrajzi és történelmi képek kérdések- és feleletekben.

Néptanodák számára írta **Ujassí Farkas**.

Ára kemény kötésben 40 kr.

Egyházi beszédek.

Írta s elmondta **Filb Lajos** nagy-körösi ref. lelkész.

I. füzet: Unnepi és alkalmi beszédek.

Ára 1 frt 50 kr.

Panoráma.

Írta **Székellyi Tibor**cz. Ára 25 kr.

Haller Károly, Hilibi.

Az általános polgári törvénykönyv,

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legújabb időig megjelent és még
hatályban levő utólagos rendelkezésekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.
n. 8-rét (816 l.) Ára 6 frt. Vásonkötésben 6 frt 80 kr.

Haller Károly, Dr.

A váltóeljárás

a maros-vásárhelyi k. tábla területén jelenleg érvényes alakjában. n. 8-rét.

(VII. 60 l.) 40 kr.

Groisz Gusztáv, jogtudor. stb.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás.

(1868: LIV. törvénycikk.) Felvilágosító és utasító jegyzetekkel. n. 8-rét (662 l.)

5 frt. Vásonkötésben 5 frt 75 kr.

Erdély nagyfejedelemségben érvényben lévő peres és perenkívüli eljárásra

vonatkozó szükségesb rendeletek gyűjteménye. 8-rét (216 l.) 1 frt 60 kr.

Sajtó alatt van:

A királyhágón inneni rész

(Erdély)

községeinek betűrendes névtára.

A legújabban élethelepett kir. törvényszékek, járásbíróságok, adóhivat alok és
utolsópósta megjelölésével.

A 10—11 nagyvire terjedő munkára előzetést s aláírást 1 o. é. 1 forint-
jával folyvást elfogad Stein J. könyvkereskedése.

(81)

Utibőröndök

NAGY

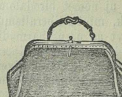
raktára.

(2-*)

Utibőröndök

NAGY

raktára.

Mindenféle nagyságu, s a legjobb anya-
gokból készült

útibőröndök
valamint mindenféle utazási kellékek
nagy választéka áll a t. utazó közönségnek,
legújanyosabb árakban
rendelkezésre

a Nagy árutárlatban
Csapó Sándornál Kolozsvárt.

Utibőröndök

nagy

raktára.

Utibőröndök

nagy

raktára.